

DeMorgen.

◆ *Dubbelinterview Cathy Luyten en Fatma Taspinar*

Cath Luyten en Fatma Taspinar: ‘Mijn moeder is het schuldgevoel nooit helemaal kwijtgeraakt’

Cathy Luyten en Fatma Taspinar. Beeld Johan Jacobs Humo 2019

Ergens in het naar verluidt behoorlijk oneindige universum moet een god wonen die me niet kwaadgezind is. Hij of zij heeft vandaag een lokaaltje van de VRT geregeld waar vooralsnog niet op schoonheid wordt bespaard, want Fatma Taspinar en Cath Luyten zakken er

onderuit in iets wat op een zeteltje lijkt. Ik mag erbij, want ik zit met vragen. ‘Schatteke, dat is biologie!’

◆ Exclusief voor abonnees door [JEROEN MARIS](#) 19 december 2019, 10:00

Cath Luyten (42) blaast het tweede seizoen van *Vandaag over een jaar* uw richting uit, en ondertussen loopt de tweede reeks van *Mij overkomt het niet*, het hardgekookte ei van Fatma Taspinar (37), die ook justitie verslaat voor *Het journaal*, en datzelfde journaal – wanneer het even past – ook nog eens met modeste blik van een anker voorziet. Tv-deskundigen melden dat beide programma’s zich in de human-interestsfeer bevinden, en mogelijk hebben ze gelijk: je ziet er mensen in die hopen en vrezen, proberen en blijven proberen. En al eens in het gezicht geademd worden door het noodlot, dat steevast een pita met look heeft gegeten.

Zeker in *Mij overkomt het niet* zien we mensen die niet van het leven krijgen wat ze willen.

Fatma Taspinar: “Ja, al is het uitgangspunt wel fundamenteel positief: we willen kijken hoe mensen na een persoonlijk drama toch weer een manier vinden om verder te gaan. Maar het zijn geen *happy happy*-verhalen, neen. Iemand doet iemand anders pijn, zonder dat het de bedoeling was: dat is per definitie een complexe kwestie.”

Zoals bij de grootmoeder die haar kleinkind van negen maanden oud van de trap had laten vallen: de baby heeft het niet overleefd. Dat was een ontzettend aangrijpende aflevering.

Taspinar: “Ja, omdat je zag hoe goede bedoelingen vaak toch tot frustratie leiden. De mama van het kindje had het er bijvoorbeeld moeilijk mee dat de grootmoeder zich nooit had geëxcuseerd. Maar die oma had het niet gedaan omdat een simpele sorry in haar ogen niet kon opwegen tegen het grote, massieve onheil dat ze ongewild had veroorzaakt: eventjes ‘Het spijt me’ stamelen zou afbreuk doen aan het drama, dacht ze. Ze was na het

ongeluk ook te weinig langsgekomen, vond de moeder van het kindje. Maar toen ik opwierp dat ze het vast ook niet geapprecieerd zou hebben als de grootmoeder er plots elke dag gestaan zou hebben, was ze het daar wel mee eens. Van iemand die ons pijn heeft gedaan, ook al was het niet met opzet, verwachten we kennelijk dat die af en toe door het beeld schuift, met het hoofd naar beneden en het boetekleed aan.”

Cath Luyten: “Het is een veiligheidsmechanisme, denk ik: we willen dat schuld helder en duidelijk is. Mijn zus heeft als 9-jarige een zwaar ongeval gehad. Ze werd aangereden door een auto toen ze achter een ijskar vandaan kwam. Ze was er erg aan toe, en later werd mijn moeder verantwoordelijk gesteld voor wat er was gebeurd: zij had een 9-jarige niet mogen toestaan om alleen een ijsje te gaan kopen. Het is gelukkig goed gekomen met mijn zus, maar mijn moeder is het schuldgevoel nooit helemaal kwijtgeraakt. Eigenlijk moet je zeggen: een consequentie van leven is dat het kán dat een kind plots oversteekt en een autobestuurder het niet meer kan ontwijken. Maar als je met zoiets wordt geconfronteerd, wil je niet horen dat dat het noodlot is geweest. Want dat is niet te vatten.”

Taspinar: “Inderdaad. Dat je op een gigantische tragedie kunt lopen zonder dat daar een schuldige voor aan te wijzen valt, is heel moeilijk te verdragen. De wereld is onvoorspelbaar en valt niet te ordenen.”

Luyten: “Maar een mens heeft nood aan voorspelbaarheid en orde: ziedaar onze tragedie.”

Taspinar: “Nu, *Mij overkomt het niet* gaat minstens evenveel over communicatie. Over wat er gebeurt zodra er verdriet is. In Vlaanderen gaan we daar heel onhandig mee om. Hoe vaak praten wij over onze kwetsuren? Hoe vaak vragen we aan iemand met verdriet om het erover te hebben? We schoffelen onze pijn de grond in.”

Voelen jullie je makkelijk schuldig?

Luyten: “Ik wel. Maar onlangs zei iemand me dat dat een heel egoïstisch gevoel is, omdat je de dingen op jezelf betreft: ‘Arme ik, want ik voel me toch zo schuldig.’”

Taspinar: “Ik probeer een schuldgevoel altijd nuchter weg te redeneren, omdat het tijdverspilling is. Natuurlijk zijn er mensen die zich benadeeld voelen door mij, en natuurlijk heb ik al geliefden pijn gedaan. Maar dat is nooit met opzet gebeurd. En als je niet de intentie hebt om te kwetsen, hoef je jezelf ook niet te kwellen met grote gevoelens van schuld.”

“Nu, dat is de theorie, en die spoort niet altijd met de praktijk. Ik heb een tijdje een personal trainer gehad, Thomas. Hij ging intensief met mij sporten, we zagen elkaar twee of drie keer per week. Thomas was een geweldig knappe kerel, heel slim en heel charmant. Maar hij had ook zijn demonen, merkte ik, en hij wilde daar graag over praten. Alleen: voor mij waren die loopuurtjes net de momenten waarop ik zónder gewicht wilde rondhollen en eventjes níét empathisch wilde zijn. Op een bepaald moment heeft hij een sessie afgezegd omdat hij zogenaamd de griep had. Even later hoorde ik dat hij zelfmoord had gepleegd. (*even stil*) Uiteraard schoot het toen door mijn hoofd: had ik attenter moeten zijn? Waarom wilde ik absoluut dat het een louter professionele relatie bleef, terwijl hij nood had aan praten? Had ik iets kunnen doen? Maar je mag jezelf dat soort schuldgevoel echt niet aanpraten. Het is een pijnlijke waarheid, maar wel een waarheid: we kunnen de andere niet altijd geven waar hij nood aan heeft.”

Luyten: “Schuldgevoel komt vaak voort uit empathie. En ik bèn empathisch: ik kan mij heel makkelijk in andere mensen verplaatsen.”

Maar wat is dat, empathie? Is een mens in staat om de pijn van een ander te voelen?

Luyten: “Ik geloof van wel. Ik zie het bijvoorbeeld bij Bill, mijn zoon van 11, nu al: hij is nooit roekeloos of egoïstisch in zijn sociale relaties. Nee, hij is voortdurend bezig met de impact die zijn woorden en daden op anderen kunnen hebben – hij is er als de dood voor om iemand te kwetsen. Ik vind dat mooi. Ook al maakt het hem wat kwetsbaar, want je moet natuurlijk ook opkomen voor wat je zelf wilt.”

Taspinar: “Je moet het niet te ambitieus zien. De pijn of het geluk van een ander voelen, daar zijn we allicht niet toe in staat. Maar als je je kunt inleven in iemand anders, als je jezelf met al je principes, ideeën en gevoelens even kunt achterlaten, dan ben je empathisch.”

Luyten: “Empathie zit in jou of niet. Het is geen spier die je kunt trainen.”

Jullie programma's zijn er alleszins op gestoeld.

Luyten: “Ja. Ik doe dat gewoon graag, inbreken in het hoofd van iemand anders. Ik ben oprecht nieuwsgierig naar mijn medemens. Anders zou ik die programma's niet kunnen maken, toch?”

Taspinar: “Ik weet het niet. Ik zie soms tv-makers die helemaal niet empathisch zijn, en toch alles uit een mens krijgen.”

Mogelijk ben ik te wantrouwig, maar ik zie veel valse empathie. Op sociale media, met name: ‘Zie mij eens heilig verontwaardigd zijn over onrechtvaardigheid!’ Of het ostentatieve triest zijn als een publieke figuur sterft.

Taspinar: “Ja! En allicht zit er ook wel oprecht sentiment bij, maar de subtekst is vaak: ‘Zie mij eens gevoelig zijn.’ En het wordt helemaal dubieus als mensen gaan pochen hoe goed ze iemand gekend hebben. ‘Een

week eerder kwam ik Luc De Vos nog tegen, en goedgehumtst vroeg hij hoe het met me ging.’ Ik vind dat weinig respectloos tegenover de nabestaanden: je mag het verdriet van een ander niet kapen.”

“Ik ben zo blij voor baby Pia dat die inzamelactie is gelukt. Tegelijk kreeg ik een nare smaak in mijn mond van al die mensen die koketteerden met de sms die ze hadden gestuurd: een bewijs van goed gedrag en zeden, maar dan verpakt als altruïsme.”

Luyten: “Ik had daar ook moeite mee. Ik dacht: je zult maar een gezin zijn met hetzelfde probleem, maar zonder de massale bekommernis.”

Taspinar: “Mensen denken op zo’n moment dat ze empathisch zijn. En voor een aantal zal dat ook zo zijn, maar vaak is het vooral voor de galerij. Empathisch ben je in mijn ogen pas als je voor je omgeving zorgt: als je elke dag probeert om goed te zijn voor wie je pad kruist. Ik ken mensen die hufteerig door het leven rennen, maar wel luid roepen dat we warm en attent moeten zijn voor vluchtelingen op zoek naar een beter bestaan. Nee nee, denk ik dan, hier kom je niet mee weg: zó simpel is het niet om een mooie mens te zijn.”

Moet een mens altijd empathisch zijn?

Luyten: “Allicht niet. Maar toen ik op de Boekenbeurs *Silence, Please!* zat te signeren, het boek dat ik over stilte heb geschreven, wilde haast iedereen zijn verhaal kwijt. ‘Mijn man heeft een halfjaar geleden zelfmoord gepleegd, en ik weet nog steeds niet waarom.’ Op zo’n moment luister ik. En luisteren betekent: je tijd nemen, ook al staat er een lange rij mensen die ook hun boek willen laten signeren, en ook hun verhaal kwijt willen. Ik vind het dan belangrijk om een luisterend oor te zijn voor mensen die zich al flink geschamd hebben aan het leven, maar tegelijk voelt het heel bevreedend aan. Als ik na zo’n dag naar huis reed, nam ik al die verhalen

mee. En ik kon niet goed uitmaken wat die gesprekken precies betekend hadden, zowel voor mij als voor die mensen.”

Taspinar: “Dat herken ik. Zodra je een beetje bekend bent, vertrouwen mensen je hun verhaal toe. Het is dan heel aantrekkelijk om jezelf als de grote redder des vaderlands te zien, maar dat klopt natuurlijk niet.”

Luyten: “Ik word er ook ongemakkelijk van als mensen me een inspiratiebron noemen. Ik, een inspiratiebron?”

Taspinar: “Mij noemen ze weleens een rolmodel – dan gaat het uiteraard over mijn allochtone roots. Ik heb me daar altijd tegen verzet, omdat het zo hoogdravend klinkt. Alsof ik de weg weet en die aan anderen zou kunnen wijzen. Ik heb niet zoiets als een missie: dat ik mij probeer te ontwikkelen, dat ik mijn leven leid zoals ik het leid, heeft niets te maken met het toevallige feit dat ik Turkse roots en Vlaamse wortels heb. Maar ik ben er iets meegaander in geworden. Als er mensen zijn die vinden dat ik een voorbeeld ben voor hen, dan moet ik dat misschien gewoon aanvaarden, en fijn vinden. Je moet jezelf niet groter maken dan je bent, maar...”

Luyten: “...ook niet kleiner.”

STILLE PRATERS

Hoelang is het geleden dat het in jullie leven nog stil is geweest?

Luyten: “Waarschijnlijk van toen ik van tussen de benen van mijn moeder kwam gefloept.” (*lacht*)

Taspinar: “Ik las elke week één of twee stille dagen in. Dan trek ik me terug uit de jungle van het sociale leven, en wil ik alleen zijn en mezelf

handmatig resetten. Ik ervaar dat niet als een luxe, wel als een noodzaak. Ik loop snel vol. Eigenlijk zou er een politieagent tussen mij en de werkelijkheid moeten staan, die ervoor zorgt dat niet álles binnenkomt.”

Heb je het dan over de ruis van het dagelijkse leven: de drukte, het lawaai, het non-stop communiceren? Of gaat het over emotionele indrukken?

Taspinar: “Over beide. Onlangs was ik op het verjaardagsfeest van Maurice, het zoontje van Christophe Lambrecht. Daar kwamen de twee samen: een drukke bedoening met veel kinderen en veel sociaal contact. En daarbovenop een emotionele pandoering: het verdriet om de dood van Christophe zit nog in héél mijn lijf, en bovendien heb ik daar lang met zijn ouders gepraat. Ik ben blij dat ik ben gegaan, want het was zó waardevol. Maar ook uitputtend. Daarna moet ik me een dagje opsluiten in de veiligheid van m’n eigen huis.”

Cath Luyten: ‘Ik ben gelukkig, en tegelijk ben ik aan het rouwen. Een relatie die eindigt, betekent per definitie verlies, ook als het de beste van alle opties is.’ Beeld Johan Jacobs Humo 2019

Luyten: “Als ik nood heb aan stilte, verplaats ik me. Onlangs ben ik bijvoorbeeld met mijn vriendin voor drie dagen naar Vlieland gegaan, één van de Waddeneilanden. Dat is mijn stilteplek. Er wonen maar duizend mensen en je gaat er met de ferry naartoe. Zodra ik op die boot zit, overvalt de absolute rust me. Die kalme vrede is telkens weer een godswonder, maar ik heb er ook een paar vrienden wonen, en die staan nog nauwelijks stil bij de ultieme rust daar.”

Maar je gaat mét een vriendin.

Taspinar: “En je hebt er vrienden wonen. Het is dus niet de stilte van het alleen-zijn die je zoekt?”

Luyten: (*beslist*) “Nee. Ik kan dat niet, alleen zijn.”

Taspinar: “Ik ben daar net heel goed in.”

Luyten: “Maar het lijkt me zo saai, alleen je eigen gedachten hebben. Ik wil in de geest van iemand anders kunnen woelen. Dat is wat mij energie geeft, zowel professioneel als privé. Het plezierige aan mijn boek over stilte vond ik de interviews: daar genoot ik van. Maar het schrijven, eenzaam achter m’n bureautje, vond ik na een tijd vreselijk saai. Ik heb mensen nodig.”

Taspinar: “De psycholoog in mij zegt nu: misschien is dat wel een vorm van vluchtgedrag?”

Je zou het ook zo kunnen bekijken: als je graag en veel alleen bent, lijdt je misschien wel aan arrogantie. Want je vindt je eigen gezelschap ruimschoots volstaan.

Taspinar: “O, daar krijgt de psycholoog in mij een koekje van eigen deeg (*lacht*). Nee, ik weet het niet. Ik weet wel dat ik mijn talent voor

alleen zijn ook vaak vervloek. Want er is veel ruimte in mijn leven: ik heb geen gezin, geen kinderen. Ik zou zoveel kunnen beleven. Actie! Beweging! Spannende dingen ondernemen! En toch doe ik het niet. Het is wat het is: ik ben introvert.”

Je collega's zullen je weer uitlachen: die vinden je net open, sociaal en verbaal.

Taspinar: “Klopt, maar er bestaat een groot misverstand over de betekenis van introvert. Het is niet: dodelijk verlegen zijn, want dat ben ik inderdaad niet. Het betekent wel: energie halen uit alleen zijn. Zoals extravert betekent: energie halen uit mensen om je heen. Cath is extravert, ik ben introvert.”

Luyten: “En hoe zien de mensen rond jou dat? Voelen die zich nooit afgewezen?”

Taspinar: “Neen, omdat mijn beste vrienden mij kennen en begrijpen. En omdat zij wel een belangrijke rol hebben in mijn leven. Ik ben niet asociaal, hè. Maar ik ben niet voortdurend op zoek naar nieuwe indrukken, nieuwe mensen en nieuwe banden.”

Luyten: “Ik denk dat ik argelozer in het leven sta. Bij elke deur die ik zie, denk ik: tiens, wat zou daarachter zitten?”

Taspinar: “Terwijl ik vaker denk: mooie deur, heel mooie deur zelfs, maar ze mag gerust gesloten blijven.”

Luyten: “Soms beland ik daardoor ook in minder aangename situaties. Ik ben ambassadeur van Mercy Ships, een ngo met een ziekenhuisboot die medische hulp biedt in Afrikaanse landen. Onlangs was ik daarvoor in Kameroen, en op mijn laatste dag had ik enkele uren vrij. Er lag nog

schrijfwerk te wachten, dus het leek een goed idee om me in mijn hotelkamer op te sluiten en daar al aan te beginnen. Maar ik kán dat niet: ik word gek van de gedachte om nieuwe indrukken te missen terwijl ik in een anonieme hotelkamer zit. Dus ging ik met de rest van het gezelschap mee op uitstap.”

“Op een bepaald moment reden we ons met ons busje vast in de modder, en plots stonden er acht mannen die, euh, niet in vrede gekomen waren – ze leken me ook flink gedrogeerd. Het zag er heel benard uit, maar gelukkig wist onze chauffeur in het lokale dialect iets te regelen met die mannen. Maar dat was zo’n moment waarop ik dacht: waarom moet voor mij ook élke deur open?”

Noem nog eens iets waarin jullie van elkaar verschillen?

Taspinar: “Ik vind het leven intrinsiek moeilijk. Jij bent opgeruimder, Cath. Enfin, dat denk ik toch.”

Luyten: “Ja, dat klopt wel. Het is zeker geen act: ik sta ’s ochtends op met zin in de dag. En als ik me gisteren *shitty* gevoeld heb – want dat gebeurt; in weerwil van mijn imago ben ik niet zo’n licht herfstblaadje dat onbekommerd door de lucht dwarrelt – dan probeer ik dat vandaag aan te pakken.”

Taspinar: “Dat heb ik ook, hoor. Ik kan goed ongelukkig zijn, maar nooit lang. Ik ben ondernemend, en sterk genoeg om een beetje voor mezelf te zorgen. Maar ik begrijp perfect dat er mensen zijn die vast komen te zitten in lethargie: niet iedereen heeft het talent om overeind te krabbelen. Het is een kwestie van pech dan wel geluk hebben met de stofjes in je hersenen.”

Luyten: “Heeft het ook niet een beetje met je achtergrond en je opvoeding te maken? Je valt, maar daarna sta je op en ga je er weer vol tegenaan: dat is wat mijn ouders mij op een heel liefdevolle manier geleerd hebben.”

Taspinar: “Dat is zeker waar, maar geluk is niet voor 100 procent maakbaar. Wij waren met zes kinderen thuis, we hebben dezelfde jeugd gehad en zijn op identieke manier opgevoed, en toch gaan we allemaal op een andere manier met ongeluk om.”

DE CROKY-KONINGIN

Op 12 december startte het tweede seizoen van *Vandaag over een jaar*, Cath, het programma waarin je een jaar lang mensen volgt die een specifieke droom najagen. Zijn jullie in jullie leven al oprecht verbaasd geweest over waar jullie plots stonden in vergelijking met een jaar eerder?

Luyten: “Daarvoor moet ik natuurlijk niet ver teruggaan: de scheiding met Frank. Wat vastzat, begon plots te schuiven, en daar was ik niet op bedacht. Ik ben er intussen achter dat het goed is dat je als mens geen glazen bol hebt.”

Taspinar: “Ik heb meer het gevoel dat alles me overkomt. Misschien ben ik daar zelfs iets te laks in. Ik wil bijvoorbeeld kinderen, maar de invulling van dat verlangen zit ik niet de hele tijd na te jagen.”

Luyten: “Dat herken ik: ik heb geen dromen of ambities. Maar zodra ik iets opmerk dat me bevalt, ga ik er vol voor. Dat heb ik altijd al gehad. Ik was 16 toen Crocky – de chipsbakker, ja – een animatieteam zocht. Een zomer lang aan de kust werken en tegelijk vakantie vieren: een heerlijk vooruitzicht vond ik dat. Maar je moest 18 zijn en een rijbewijs hebben. Ik

ben toen toch gaan solliciteren en heb me door dat gesprek gebluft. Pas toen ik aangenomen was, bekende ik dat ik nog maar 16 was en geen rijbewijs had. Maar ze vonden het leuk dat ik zo enthousiast en doortastend was, en ik mocht blijven. Dat typeert me, denk ik: er is geen groot plan, geen finaal doel, maar als ik iets moois zie, omhels ik het.”

Taspinar: “Ik kán ook niet op lange termijn denken. Ik heb me nog nooit een concrete voorstelling gemaakt van waar ik over een jaar zou willen staan.”

Fatma Taspinar: ‘Het verbaast me altijd als iemand me een rijzende ster noemt. Ik zit hier al elf jaar! Rijzend? Ik ben bijna gegist!’ Beeld Johan Jacobs Humo 2019

Maar toen er een plaats als journaalanker vrijkwam, ben je je wel gaan aanbieden. Dan laat je je de dingen toch niet overkomen?

Taspinar: “Neen, maar vóór die kans er was, had ik er oprecht nooit aan gedacht. Ik heb geen planning voor de lange termijn, maar ik heb wél oog voor de kansen die plots op mijn pad liggen. (*denkt na*) Ik ben een overlever, geloof ik. Toen ik in het zesde leerjaar zat, werd ik niet gevraagd voor de verjaardagsfeestjes van mijn klasgenoten. Dat was geen kwestie van racisme, wel van onwennigheid: mensen wisten niet hoe ze met een allochtoon kindje moesten omgaan. Ik stapte dan op mijn klasgenoten af en vroeg of ik mocht komen – en dat mocht. Dat heb ik doorgetrokken in de rest van mijn leven: als ik ergens wil zijn, dan nodig ik mezelf uit. En ja, het voelt goed om af en toe zelf iets af te dwingen. Dat beetje schaamteloosheid, dat sta ik mezelf heel graag toe.”

Luyten: “Plus: je creëert die kansen zelf, hè. Mensen zijn weleens jaloers op mijn leven, maar ik vind dat onheus: dat heb ik wel zélf afgedwongen.”

Taspinar: “Ik bewonder jouw parcours. Als je voor de televisie werkt, en zeker als je een vrouw bent, ben je een makkelijk slachtoffer van beeldvorming. Maar jij kon wegllopen van het beeld van het vlotte, luchtige meisje. Je hebt jezelf bewezen.”

Luyten: (*onderbreekt*) “Ik vind niet dat ik iets heb moeten bewijzen. Ik ben begonnen als reporter bij *Vlaanderen vakantieland*. Voor mij was dat: plekken en mensen opzoeken, en nieuwsgierig vragen stellen. En dat is wat ik nog altijd doe, in al mijn programma’s. Het voelt niet alsof ik iets van me heb moeten afschudden.”

Taspinar: “Ik zal het anders formuleren: jij bent ouder dan 40 kunnen worden zonder dat dat nieuws was. Terwijl er toch niet zoveel vrouwen zijn die in het infotainmentgenre zo jong begonnen zijn, en vervolgens hun

mooie parcours blijven lopen, zonder dat ze in een harnas vast komen te zitten.”

Luyten: “Misschien wel, maar ik ben daar niet zo mee bezig. Dat komt, denk ik, omdat ik niet verhangen ben aan het scherm. Dat méén ik: presenteren doe ik het minst graag. Ik stel liever de vragen. En het ergert me als ik omschreven word als ‘Cath Luyten, presentatrice’.”

Taspinar: “Ik ben ook het allerliefst justitiereporter, niet nieuwsanker.”

Jullie zijn niet, zoals bijvoorbeeld Eva Daeleman of Julie Van den Steen, plots naar boven gekatapulteerd.

Luyten: “Absoluut, en dat is misschien wel ons geluk. Frank zei me dat vaak: ‘Je bent een trage groeier, en dat is goed.’”

Taspinar: “Ik rijd een mooi, maar geen geweldig opvallend parcours. Er zitten geen uitschieters in, bedoel ik. Ik ben meer een vaste waarde, en daar ben ik blij om. Het verbaast me ook altijd als iemand me een rijzende ster noemt. Ik zit hier al elf jaar! Rijzend? Ik ben bijna gegist!” (*lacht*)

OPENHARTOPERATIE

Hoe goed zijn jullie bestand tegen verlies?

Luyten: “We hadden het daarstraks over iemand pijn doen zonder dat je dat wilt, en het schuldgevoel dat daaruit voortkomt. Dat is natuurlijk toepasbaar op wat er met Frank en mij is gebeurd. Rationeel kan ik zeggen dat ik de juiste beslissing heb genomen: toen ik merkte dat er dingen niet meer juist zaten, heb ik dat niet laten etteren. Ik heb een beslissing genomen die góéd is, voor iedereen, ook voor onze zoon. Maar: tegelijk is het ook heel pijnlijk. In de gespecialiseerde pers heb ik verhalen gelezen

die over een mij onbekende vrouw gingen, maar het waren artikels over mij.”

Over het grote geluk dat je vond bij je nieuwe vriend?

Luyten: “Ja. Ik b n ook heel gelukkig met mijn lief, maar dat wil niet zeggen dat er niet nog allerlei dingen schuren. Een relatie die eindigt, betekent per definitie verlies, ook als het de beste van alle opties is. Je moet daarvan herstellen. Ik ben gelukkig, en tegelijk ben ik aan het rouwen.”

Maar intussen heb je dus een nieuwe relatie. Net als Frank lijkt je vriend me een stabiele, vitale man.

Luyten: “Ja, dat klopt wel. Het is de eerste keer dat ik erbij stilsta, maar ik ben nog nooit in het straatje van de reddingsrelatie gesukkeld.”

De reddingsrelatie?

Luyten: “Je kent het cliché wel: vrouwen die op getroebleerde, met zichzelf worstelende mannen vallen, vanuit het onuitgesproken idee dat zij hen kunnen redden.”

Taspinar: “Ik ben weleens in die val getrapt, maar nu weet ik dat daar niets heilzaams van kan komen omdat je iemand anders niet kunt redden. En terwijl je dat toch probeert, gebeurt er nog iets ergers: je bent zelf aan het verdwijnen. Je cijfert je weg voor de ander, alles staat in functie van zijn redding – en nooit gaat het over jou.”

Maar hoe komt het dat het toch zo vaak gebeurt?

Taspinar: “*Schatteke*, dat is biologie.”

Luyten: “De vrouwelijke zorgzaamheid. Onze neiging om te moederen.”

Taspinar: “De man is voorbestemd om z’n zaad over de hele wereld te verspreiden, terwijl de vrouw dat zaad graag exclusief voor haar wil. En dus gaat ze zorgen. Ik chargeer nu bewust, maar het is wel de basis van het eeuwig complexe gedoe tussen man en vrouw.”

Luyten: “We zijn niet gemaakt voor elkaar! En toch: ik ben voorlopig niet van plan om het zónder mannen te doen.”

Beeld Johan Jacobs Humo

Laten we het tot slot nog even over de wreedste vorm van verlies hebben: de dood. Je mist je maatje, Fatma. Je mist Christophe Lambrecht.

Taspinar: “Ja. En ik ben nog altijd op zoek naar manieren om te rouwen. Het helpt niet dat er geen plaats is waar dat verdriet wordt gedeeld. De oude garde van Studio Brussel – mensen als Ruth Joos, Ilse Liebens en Nadiem Shah, bijvoorbeeld – is uitgezwermd. We weten niet goed waar we naartoe moeten met ons verdriet. (*aarzelt*) Weet je, in mijn denken ben ik heel analytisch. Mijn gedrag, dat van anderen: ik hou ervan om dat met wat wetenschappelijke kennis in het achterhoofd te bekijken. Het is geen toeval dat ik criminoloog ben geworden. Maar...”

Luyten: “...je hebt niets aan de criminoloog op het moment dat één van je beste vrienden plots sterft?”

Taspinar: “Voilà. Je kunt lullen en analyseren en theorieën verkondigen, maar oog in oog met de schoonheid én de wreedheid van het leven...”

Luyten: “...moet je je hart durven open te gooien.”

Taspinar: “Ja. Je hart opengooien, en niet bang zijn.”

***Vandaag over een jaar, iedere donderdag om 20.40 uur op Eén.
Mij overkomt het niet, te bekijken via VRT NU.***

© HUMO

<https://www.demorgen.be/nieuws/cath-luyten-en-fatma-taspinar-mijn-moeder-is-het-schuldgevoel-nooit-helemaal-kwijtgeraakt~b492ed42/>